

Αριθμ. Πρωτ. 170/2024

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Σ Β´

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ & ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΧΑΡΙΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Παιδιά μου αγαπητά και ευλογημένα,

Η πανίερη και ευφρόσυνη ημέρα της Γεννήσεως του Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, μάς πλημμυρίζει από χαρά και φέρνει το ανεκτίμητο άγγελμα της ειρήνης, την οποία ύμνησαν οι Άγγελοι στη θεοδέγμονα φάτνη της Βηθλεέμ: «Δόξα εν υψίστοις θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία» (Λουκ. 2:14). Η ημέρα αυτή, κατά την οποία ο Υιός και Λόγος του Θεού ενδύεται την ανθρώπινη σάρκα και εισέρχεται στον κόσμο και στην ιστορία ως θεάνθρωπος, είναι ημέρα αγίας λαμπρότητας και σωτηρίας. Είναι ημέρα που διαχέει το φως της αληθινής ειρήνης στις καρδιές μας. Αυτή η ειρήνη δεν είναι απλώς μια εξωτερική κατάσταση ή μια προσωρινή ανακωχή, αλλά η βαθύτερη αποκάλυψη της σωτηριώδους παρουσίας του Θεού στον κόσμο. «Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκηνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Κατὰ Ἰωάννην 1, 1-18). Διὰ της ενσαρκώσεως, ο Θεός δεν φανερώνεται μόνο ως Δημιουργός και Σωτήρας, αλλά μας καλεί σε μια βαθύτερη σχέση κοινωνίας και μετοχής στην ίδια Του τη ζωή. Ο άνθρωπος, καθαριζόμενος και αναγεννώμενος μέσω της σωτηριώδους χάριτος, γίνεται μέτοχος της θείας φύσεως και συμπορεύεται προς την αιώνια Βασιλεία Του. Έτσι, η Γέννηση του Χριστού δεν είναι μόνο γεγονός ιστορικό αλλά και αέναη πρόκληση για τον άνθρωπο να ζήσει την πληρότητα της σχέσης του με τον Θεό Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα.

Η ειρήνη, κατά τον αψευδή λόγο του Ευαγγελίου μας,

συμπορεύεται με τη δικαιοσύνη και αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό και τον συνάνθρωπό του. «Ἡ γὰρ βασιλεία τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστὶ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Ρωμαίους 14:17). Είναι δώρο της θείας Χάριτος, που προσφέρεται στον κόσμο διά της Σαρκώσεως του Υιού και Λόγου του Θεού. Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος δηλώνει: «Αὐτὸς γάρ ἐστίν ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Εφεσ. 2,14), υπογραμμίζοντας ότι η ειρήνη δεν είναι κάτι αφηρημένο, αλλά ο ίδιος ο Χριστός μας. Η ειρήνη που προσφέρει ο Χριστός είναι καρπός αγάπης και καταλλαγής, η οποία ενώνει τα διεστῶτα και θεραπεύει τις πληγές της ανθρωπότητας. «Αὐτὸς γάρ ἐστίν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ καταργήσας τὸν μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ» (Εφεσίους 2:14).

Ὅμως, η ειρήνη δεν είναι δεδομένη! Είναι μια διαρκής αποστολή και ένα κατόρθωμα, που απαιτεί καθημερινό αγώνα, προσωπική θυσία και πνευματική εγρήγορση. Η ειρήνη του Θεού, ωστόσο, προσφέρεται σε καθέναν από εμάς. Μπορούμε να την απολαμβάνουμε συνεχώς και αδιαλείπτως: «ἔρχου καὶ ἴδε», λέει ο Χριστός, «γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστός ὁ Κύριος» (Ψαλμ. 33:9). Η αληθινή ειρήνη δεν περιορίζεται στην αποφυγή των συγκρούσεων ή στην υπογραφή εξωτερικών συμφωνιών. Είναι, πρώτα απ' όλα, η αποκατάσταση της σχέσης μας με τον Θεό. Όταν βλέπουμε τους άλλους ως εικόνες του Θεού, τότε μόνο μπορούμε να συνυπάρχουμε αρμονικά. Γι' αυτό και ο ίδιος ο Ιησούς ενισχύει την έννοια της ειρήνης, όχι μόνο ως άφεση αμαρτιών ή εξωτερική ανακωχή, αλλά ως **πνευματική ειρήνη που προέρχεται από την παρουσία Του και τη σωτηρία Του**. Ο Χριστός, με τη διδασκαλία Του και το παράδειγμά Του, μας καλεί να καλλιεργήσουμε την αγάπη, τη συγχώρεση και το διάλογο. Μας προσκαλεί να επιλέγουμε την αντίσταση χωρίς βία ως στάση ζωής και να επιλύουμε τις διαφορές μας με τρόπο που να οικοδομεί ενότητα και συμφιλίωση. Η Εκκλησία, ως το Σώμα του Χριστού, έχει τη θεία αποστολή να μεταφέρει το μήνυμα της ειρήνης σε κάθε γωνιά του κόσμου. Ειδικά σήμερα, που οι συγκρούσεις και οι ανισότητες πληθαίνουν, η Εκκλησία μας καλείται να αποτελεί φάρο ελπίδας,

αγάπης και καταλλαγής.

Πολυαγαπητά μου τέκνα,

Ζούμε σε μια εποχή γεμάτη εντάσεις, όπου οι πόλεμοι, οι διαμάχες και η αδιαφορία τόσο για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, όσο και για την ίδια την ανθρώπινη ζωή, κυριαρχούν ενίοτε. Ο σύγχρονος κόσμος συχνά παρανοεί την ειρήνη, τη θεωρεί ως μια εξωτερική συμφωνία ή έναν ευσεβή πόθο. Επιπλέον, την εμφανίζει συχνά ως εργαλείο επιβολής, μια εξουσιαστική δύναμη στα χέρια των ισχυρών αυτού του κόσμου, που επιχειρούν να επιβάλουν τη δική τους θέληση, υποτάσσοντας τους αδύναμους. Αυτή η στρεβλή αντίληψη υπονομεύει την ουσία της ειρήνης, την απογυμνώνει από το πνευματικό της βάθος και την καθιστά μέσο κυριαρχίας αντί μέσο ενότητας.

Όμως, η ειρήνη του Χριστού είναι κάτι βαθύτερο: **είναι η ειρήνη που αναβλύζει από την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό.** Δεν είναι απλώς μια απουσία συγκρούσεων ή ένας συμβιβασμός, αλλά η εσωτερική συμφιλίωση του ανθρώπου με τον Δημιουργό του, που με τη σειρά της οδηγεί στη συμφιλίωση με τους άλλους και με όλη την κτίση. Αυτή η ειρήνη είναι θεμέλιο δικαιοσύνης και αληθινής ελευθερίας, μια ειρήνη που δεν εξουσιάζει αλλά ανυψώνει, που δεν διαιρεί αλλά ενώνει, προσφέροντας τη δυνατότητα για μια κοινωνία αγάπης και αλήθειας.

Σήμερα, ο κόσμος μας ταλανίζεται από φρικτές και αματηρές συγκρούσεις. Εκτός από τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή και την Ουκρανία, οι φλόγες του πολέμου καίνε και στην Αφρική. Το Σουδάν υποφέρει από αδυσώπητες εχθροπραξίες, ενώ η Κεντρική Αφρική, το Κονγκό, το Μάλι, καθώς και άλλες χώρες του Σαχέλ αλλά και η Σομαλία συνεχίζουν να δοκιμάζονται από εμφύλιες διαμάχες, που ξεριζώνουν εκατομμύρια ανθρώπους, καταστρέφουν κοινωνίες και στερούν το μέλλον από γενιές παιδιών. Οι συγκρούσεις αυτές ενισχύουν την τρομοκρατία, την τρομολαγνεία, το θρησκευτικό φονταμενταλισμό, ρίχνοντας τους ανθρώπους στον ορυμαγδό της φρίκης και προκαλώντας ακόμα μεγαλύτερη αίσθηση απειλής στον παγκόσμιο πληθυσμό. Την ίδια στιγμή που τεράστια

χρηματικά ποσά δαπανώνται για πολεμικούς εξοπλισμούς, στρατιωτικές επιχειρήσεις και προσυμφωνημένες οικοδομικές ανακατασκευές ολοκλήρων πόλεων, ο Αφρικανός αδελφός πεθαίνει καθημερινά για ένα πιάτο φαγητό και ένα ποτήρι καθαρό νερό ή για ένα χάπι κινίνου κατά της θανατηφόρου ελονοσίας, μηδαμινής για τον πολίτη του ανεπτυγμένου κόσμου αξίας, αποδεικνύοντας την τραγική

αντίφαση του κόσμου μας. Του σύγχρονου κόσμου μας, που κατόρθωσε σήμερα να μελετά επιστημονικά τα ατέρμονα βαθύ του ουρανίου στερεώματος, αλλά που δεν κατόρθωσε να συντονιστεί με τις λεπτές χορδές της ψυχής του συνανθρώπου του, του οιοδήποτε «πλησίον» του, που σβήνει εντελώς αβοήθητος εν έτει 2024...

Οι συγκρούσεις αυτές δεν αφορούν μόνο τους εμπλεκόμενους λαούς, αλλά και εμάς, **καθώς αποκαλύπτουν τις παγκόσμιες ανισότητες και την αδιαφορία μας για τη θεία εντολή της αγάπης και της δικαιοσύνης.** Ο εν σπηλαίω γεννηθείς και εν φάτνη ανακληθείς δια την ημών σωτηρία, Ιησούς Χριστός, ο *Ἄρχων της Ειρήνης (Ησαΐας 9:6)*, μας καλεί να κάνουμε την ειρήνη προσωπική μας υπόθεση. Όταν βιώνουμε την ειρήνη εντός μας, αυτή διαχέεται στους γύρω μας, μεταμορφώνει τις κοινωνίες και μεταλαμπαδεύεται από καρδιά σε καρδιά, δημιουργώντας μια αλυσίδα αγάπης και συμφιλίωσης. Η ειρήνη αυτή δεν είναι απλώς μια ατομική εμπειρία, αλλά μια συλλογική διαδικασία που ενώνει τους ανθρώπους σε έναν κοινό στόχο: την οικοδόμηση ενός κόσμου δικαιοσύνης, ειρήνης και αληθινής αδελφότητας. Όταν οι καρδιές μας πλημμυρίζουν από την ειρήνη του Χριστού, η κοινωνία ολόκληρη αναζωογονείται και αναγεννάται. Απομακρύνεται από τις σκοτεινές δυνάμεις του μίσους και της βίας, ενώ ανοίγεται ο δρόμος για την αληθινή ειρηνική συνύπαρξη. **Η ειρήνη αρχίζει από την καρδιά μας!** Χωρίς εσωτερική ειρήνη, δεν μπορεί να υπάρξει εξωτερική ειρήνη. Ας αναλογιστούμε, λοιπόν, πόσο ειλικρινά βιώνουμε την ειρήνη του Χριστού μας και πόσο την εκπέμπουμε στον κόσμο γύρω μας. Ο Απόστολος Παύλος, μας προτρέπει: *«Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ*

χωρίς οὐδείς ὄψεται τὸν Κύριον» (Εβρ. 12:14).

Πολυτίμητοι αδελφοί μου,

Η ειρήνη του Χριστού δεν περιορίζεται σε εορταστικές περιστάσεις ή σε στιγμές πνευματικής ανάτασης, αλλά καλεί κάθε χριστιανό να την κάνει διαρκή τρόπο ζωής. Είναι ένα διαρκές κάλεσμα να ζούμε με πίστη, αγάπη και ταπεινοφροσύνη, καθιστώντας την κάθε μας ημέρα μια ζωντανή μαρτυρία του Θείου και Ανεσπέρου Φωτός. Με αυτόν τον τρόπο, η ειρήνη του Χριστού γίνεται ένα συνεχές ρεύμα ζωής, που ανανεώνει τον κόσμο μας και μεταμορφώνει τις ανθρώπινες σχέσεις, φέρνοντας ελπίδα και ευλογία σε κάθε εποχή και κάθε περίσταση. Τούτη την ώρα ο κόσμος όλος, ο πλανήτης μας, χρειάζεται ειρήνη! Πρωτίστως ειρήνη, για να συνεχίσει να διατηρεί την ίδια τη ζωή!

«...και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία! »

Είθε ο Ειρήναρχος Κύριός μας, να ευλογή όλους!
Καλά και ευλογημένα Χριστούγεννα!

† Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Σ Β´

Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας, πάσης γης Αιγύπτου & πάσης Αφρικής

Εν τη Μεγάλη Πόλει της Αλεξανδρείας,
Άγια Χριστούγεννα 2024

Ref.Num. 170/2024

T H E O D O R O S II

BY THE GRACE OF GOD

POPE AND PATRIARCH OF ALEXANDRIA AND ALL AFRICA

TO THE ENTIRE FLOCK

OF THE APOSTOLIC AND PATRIARCHAL THRONE OF ALEXANDRIA

GRACE AND MERCY AND PEACE FROM OUR LORD AND GOD AND SAVIOUR JESUS CHRIST BORN IN BETHLEHEM

My dear and blessed children,

The all-holy and joyful day of the Nativity of our Savior Jesus Christ fills us with joy and brings the priceless message of peace, which the Angels sang in the God-bearing manger of Bethlehem: *"Glory to God in the highest, and on earth peace, good will toward men"* (Luke 2:14). This day, on which the Son and Word of God takes on human flesh and enters the world and history as the God-man, is a day of holy splendor and salvation. It is a day that spreads the light of true peace in our hearts. This peace is not simply an external state or a temporary truce, but the deepest revelation of God's saving presence in the world. *"And the Word became flesh and dwelt among us, and we beheld his glory, glory as of the only begotten of the Father, full of grace and truth"* (John 1:1-18). Through the incarnation, God not only reveals Himself as Creator and Savior, but He calls us into a deeper relationship of communion and participation in His own life. Man, purified and regenerated through saving grace, becomes a partaker of the divine nature and journeys with Him towards His eternal Kingdom. Thus, the Birth of Christ is not only an historical event but also a perpetual challenge for man to live the fullness of his relationship with God the Father, the Son and the Holy Spirit.

Peace, according to the true word of our Gospel, goes hand in hand with justice and constitutes the foundation of man's communion with God and his fellow man. *"For the kingdom of God is not eating and drinking, but righteousness and peace and joy in the Holy Spirit"* (Romans 14:17). It is a gift of divine Grace, offered to the world through the Incarnation of the Son and Word of God. The Apostle to the Gentiles Paul declares: *"For this is our peace"* (Eph. 2:14), emphasizing that peace is not something abstract, but our Christ Himself. The peace that

Christ offers is the fruit of love and reconciliation, which unites the divided and heals the wounds of humanity. *“For he himself is our peace, who has made the two groups one and has destroyed the barrier, the dividing wall of hostility between us” (Ephesians 2:14).*

But, peace is not a given. It is an ongoing mission and an achievement, requiring daily struggle, personal sacrifice and spiritual alertness. God’s peace, however, is offered to each of us. We can enjoy it continuously and uninterruptedly: *“come and see”,* says Christ, *“taste and see that the Lord is good” (Psalm 33:9).* True peace is not limited to avoiding conflicts or signing external agreements. It is, first and foremost, the restoration of our relationship with God. When we see others as images of God, only then can we coexist harmoniously. That is why Jesus himself reinforces the concept of peace, not only as the forgiveness of sins or an external truce, but as a **spiritual peace that comes from His presence and His salvation.** Christ, by His teaching and His example, calls us to cultivate love, forgiveness and dialogue. It invites us to choose nonviolent resistance as a way of life and to resolve our differences in a way that builds unity and reconciliation. The Church, as the Body of Christ, has the divine mission to carry the message of peace to every corner of the world. Especially today, when conflicts and inequalities are increasing, our Church is called to be a beacon of hope, love and reconciliation.

My beloved children,

We live in an era full of tensions, where wars, conflicts and indifference to both human dignity and human life itself occasionally dominate. The modern world often misunderstands peace, considering it as an external agreement or a wishful

thinking. Moreover, it often presents it as a tool of coercion, an authoritarian force in the hands of the powerful of this world, who attempt to impose their will by subjugating the weak. This distorted perception undermines the essence of peace, strips it of its spiritual depth and makes it a means of domination instead of a means of unity.

But the peace of Christ is something deeper: it is the peace that springs from the union of man with God. It is not simply an absence of conflict or a compromise, but the inner reconciliation of man with his Creator, which in turn leads to reconciliation with others and with all creation. This peace is the foundation of justice and true freedom, a peace that does not dominate but elevates, that does not divide but unites, offering the possibility of a society of love and truth.

Today, our world is torn by horrific and bloody conflicts. In addition to the war in the Middle East and Ukraine, the flames of war are also burning in Africa. Sudan suffers from relentless hostilities, while Central Africa, Congo, Mali, as well as other countries in the Sahel and Somalia continue to be plagued by civil strife, uprooting millions of people, destroying societies and depriving generations of children of a future. These conflicts reinforce terrorism, terror, and religious fundamentalism, throwing people into a vortex of horror and causing an even greater sense of threat among the global population. At the same time that huge sums of money are spent on military equipment, military operations and pre-agreed building reconstructions of entire cities, our African brother dies every day for want of a plate of food and a glass of clean water or for a quinine pill against deadly malaria, of zero value to the citizen of the developed world, demonstrating the tragic contradiction of our world. Of our modern world, which has managed today to scientifically study the endless depths of the celestial body, but which has not managed to tune in to the delicate strings of the soul of its

fellow man, of any of its “neighbors”, who fade away completely helplessly in the year 2024...

These conflicts concern not only the peoples involved, but also us, as they reveal global inequalities and our indifference to the divine commandment of love and justice. Jesus Christ, ***the Prince of Peace*** (*Isaiah 9:6*), who was born in a stable and cradled in a manger for our salvation, calls us to make peace our personal concern.

When we experience peace within ourselves, it spreads to those around us, transforms societies and is transmitted from heart to heart, creating a chain of love and reconciliation. This peace is not just an individual experience, but a collective process that unites people in a common goal: building a world of justice, peace and true brotherhood. When our hearts are filled with the peace of Christ, the entire society is revitalized and reborn. It is moved away from the dark forces of hatred and violence, while the path is opened for true peaceful coexistence. **Peace begins in our hearts.** Without inner peace, there can be no outer peace. Let us reflect, then, on how sincerely we experience the peace of our Christ and how much we radiate it to the world around us. The Apostle Paul exhorts us: *“Pursue peace with all things, and holiness, without which no one will see the Lord”* (*Heb. 12:14*).

My esteemed brothers and sisters,

The peace of Christ is not limited to festive occasions or moments of spiritual upliftment, but calls every Christian to make it a permanent way of life. It is a constant call to live with faith, love and humility, making each of our days a living testimony of the divine light. In this way, the peace of Christ becomes a continuous stream of life, renewing our world and transforming human relationships, bringing hope and

blessing to every age and every circumstance. At this time, the whole world, our planet, needs peace! Above all, peace, to continue to sustain life itself!

“ ... and on earth peace, good will toward men ! ”

May our Lord, the Lord of Peace, bless everyone.

Merry and blessed Feast of the Nativity!

† THEODOROS II

Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa

In the Great City
of Alexandria
the Feast of the Nativity 2024